

This e-book was digitized from an original copy by the West African Research Association for the African Language Materials Archive (ALMA) project. Original funding for this project was provided by [UNESCO](#) and the [Council of American Overseas Research Centers \(CAORC\)](#) in cooperation with the [West African Research Association](#) and [Columbia University](#).

Please see the following web sites for more information about the ALMA project, contributing authors, and more titles in the series.

- Digital Library for International Research catalog: <http://catalog.crl.edu/search~S16>
- African Language Materials Archive (ALMA): <http://www.dlir.org/e-books.html>
- African language materials including interviews in video and PDF versions, documentary video, translation work, and bibliographies can be viewed at <http://alma.matrix.msu.edu>.

LAYLIIJI TATI "3"
E NDER
NGOOTUMMBAAKU ALLA

Seeku Mohammad Abdul Wahaabu

الأصول الثلاثة
بلغة الفولغولي

قررت لجنة مسلمي أفريقيا تدريس هذا الكتاب في جميع مدارسها

LAYLIIJI TATI “3”

e nder ngootummbaaku alla

wonande mawdo Alsilaamaaku
seeku Mohammad Abdul wahaabu

sottinbe nde faade e Fulfulde wo

- 1- Dikko Hamadun Amadu
- 2-Dikko Mohammad Nuuhu
- 3- Alfa Ali siise

Sahtubende de fonnditinde nder Masini wo:

- 1- Majdii Mahmuud Raabi
- 2- Dikko Hamadun Amadu

Yi'e Fulfulde

الحروف الهجائية بلغة الفولفولدي

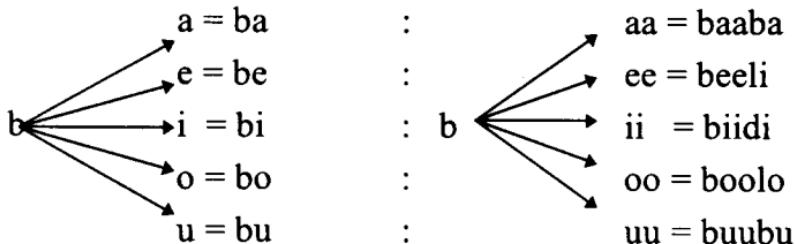
A	B	B	C	D	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	
N	ŋ	NY	O	P	R	S	T	U	W	Y	Y	MB			
.													ND	NG	NJ

.....

a	b	ɓ	c	d	ɗ	e	f	g	h	i	j	k	l	m
n	ŋ	ny	o	p	r	s	t	u	w	y	y	mb	nd	
												ng	nj	

Mase Fulfulde wo joy : a e i o u
so de poodaam

a wo nih : aa ee ii oo uu

en puddirii innde Alla jom hinnee kuubudo jom
hinnee keeriido.

anndu - wo alla hinne - na wajibii e meeden
anndude masaalaaji nay :

1- wo “ anndal ” duum woni anndude alla e
annabijjo muudum e anndude diina
alsilaamaaku wondude e daliili.

2- wo : gollirde anndal ngaal

3- wo : noddude yimbe faade maggal

4- wo : munyude torra nder noddugol yimbe
faade e anndal ngool

*Daliili majjum,kognogol makko o toowii
bi'ungol:*

﴿ en puddirii innde alla jom hinnee kuububo
jom hinnee keeriido. Mi hunoroke Alaasara,
bii Aadama fuh na woni dow mursu so wanaa

been goondinbe Alla de ngolli golleeji lobbi,
de njamondiri goonga njamondiri munyal ☩
wo alla hinno e bi'eteedo almaami saafi'ii o
wi'ii: so tawii Alla jippinaayno hujja fuh dow
tageefom ngoo so wanaa oo doo soorte , na
ngol hey'unongo.

wo alla hinno e bi'eteedo almaami Buhaarii, o
wi'ii: wo Anndal ardii koŋngol e golle fuh.

Daliili koŋngol makko o toowii bi'ungol :

❖ Anndu dewreteedo goodal e hakiika walaa
so wanaa alla , nyaaga alla yaafuu junuubu -
bakkaatu - maada ☩

Alla fuddirii anndal yeeso koŋngol e golle.

Anndu - wo alla hinne - ina wajibii e kala
alsilaami gorko e debbo fuu, anndude dii
masaalaaji tati e gollirdedi.

 Arano majji wo anndude, kee wo alla tagi en de arjinkine en, kaa o dunnaay en - o yoppaay en nga feeti tinndinoowo - sabu o nulii e meeden Nulaado, kala dowtaniido o naata aljenna, de luttudo o du naata yiite.

Daliiki kojngol makko o toowii bi'ungol:

 Min nulii faade e moodon Nulaado ceedantoodo on, hono no min nuldi nulaado faade Fir'awna de Fir'awna lutti o, de min nañngi Fir'awna nañngugol cadtungol

 Didabo majji wo anndude, Alla jañataa hawteede e godđo, wanaa Malayka badiido, wanaa du annabiyamme Nulaado.

Daliili kojngol makko o toowii bi'ungol:

 wo alla jey Misiidaaji wate noddee e majji gooto fuu wondude e makko

❖ Tatabo majji ❖ wo anndude, kala
dowtaniido Nulaado de wootindini Alla,
dagantaako-dum yidude luttudo Alla e
Nulaadom, fay so oon neddo laatii wo
badiidomo sanne nder dammbe.

Daliili kojngol makko o toowii bi'ungol :

❖ A tawataa yimbe goondinbe Alla de
ngoondini nyalaande sakitotoonde na njida
oon luttudo alla e Nulaadom fay been laatii
wo baabiiraabe maabbe naa bibbe maabbe maa
sakiraabe maabbe naa suudu baabiraabe maabbe,
bee woni be Alla tabintini liilaanaaku e berde
muubben de semmbiniri be annooram, imo- alla
- naatnabe aljennaaji di calludi ndoggata nder
muubben, alhaali maabbe wo be duumotoobe
nder majji, alla yarrokebe be njarrokedom, bee

woni fedde Alla, Fedde Alla kam woni fedde
hisoobe ☘

(Anndu) - wo alla han'de e dowtanaade dum -
foccaade - feewde - woni diina Ibraahiiama, no
ndewaa Alla kam tan, labbinanaa dum diina wo
e duum alla yamiri denneengal yimbe wo dow
duum o tagiribe.

Daliili kojngol makko o toowii bi'ungol :

☘ walaa fuu ko tagirmi yimbe e jinnaaji so
wanaa faa be ndewa kam ☘ duum woni be
ngootinbina kam, ko Alla yamiri dum fuu wo
gootummbaakum buri mawnude, duum woni
teeldinirde Alla e dewal, ko Alla hadi du fuu
wo renndinde dum e deweteedo goddo buri
bonnde.

Daliili kojngol makko o toowii bi'ungol :

☘ ndewee Alla kanyum tan, wate ndenndinee
mo e goddo fuu ☘

LAYLIIJI TATI:

- So a wi'aama, diye woni layliji tati bajibiidi neddo fuh anndude dum en ?
- * wi'u: no maccudo annda joomum e diinam e annabijjom Mohammad mo kisal woni dow mum.

LAYLI ARANDEERI

((Wo anndude joomum))

- So wi'aama : moy woni jooma ?
- * wi'u : joomam woni alla , oon biirudokam de biiri denneengal tageefo dow neemaajim, oon woni deweteedo am, mi walaa deweteedo so wanaa kaŋko.

Daliili koŋngol makko o toowi bi'ungol :

❖ Yettoore woodanii Alla jom tageefooji ❖

kala ko wanaa Alla wo tageefo, miin wo mi
gooto e ngoon tageefo.

- so a wi'aama dume annditirtaa jooma ?

* wi'u : mido annditira o e kaayefiji makko e
tagooje makko, ina jeyaa e kaayefiji makko
jemma e Ñalooma e naange e lewru. ina jeyaa
e tagooje makko katin : kammuuji jeddi e
leydiji jeddi, ko woni e majji e ko woni
hakkunde majji fuh.

Daliili kojngol makko o toowii bi'ungol :

❖ Ina jeyaa e kaayefiji makko, jemma e
Ñalooma e naange e lewru, wate cujidanee
naange taa cujidanee lewru, cujidanee Alla
tagudodi so tawii kanjo

ndewoton ❖

kojngol makko o toowii bi'ungol :

❖ joomii on woni Alla tagudo kammuuji e
leydiji nder balde jeegom rewti o foti dow

Al-arsi makko, imo maawira jemma
Ñalooma, imo daßa duum ko henyi,
naange e lewru e koode wo kaayaa dum
dow yamiroore makko.

Naam kaŋko tagugol woodani wo kaŋko
yamiroore woodani, toowal woodanii jom
tageefo} joomiwo kam woni deweteedo.

Daliili koŋngol makko o toowii bi'ungol :

❖ hey onon yimbe - makka - ndewee
joommon, oon tagudo on de tagi been
ardiibe on, yaama kulon, oon gadando on
leydi daddo de wadani on kammu mahdi de
jippini ndiyam yuwde e kammu o
yaltinirdam bibe ledde faa de laatoo arjike
mon, wate ngadanee Alla poododiido tawee
odon anndi ❖

Gorko bi'eteedo ibnu kasiiru - wo yardomo -
o wi'ii :

“tagudo dee kulle wo kam haandi reweede”

Nooneeji dewal ngal Alla yamiri faade e mum
ngaal wo Alsilaamaaku e liimaanaaku e
moyyuki, wonii e majjum faa hannden:
du'aade , kulol Alla, jikke, wakkilaade ,
reerdude - yidude - tilminde, leyyinkinaade,
hulde, tuubude, moolaade, faftinoraade -
daabbude mballa - kirsol, fodoore e ko feeti
deen dewe de Alla yamiri e muubbien.

dee dewe fuu wo alla ngoodani.

Daliili kojngol makko o toowii bi'ungol:

❖ Misiidaaji fuu wo Alla ngoodani watc
noddidee Alla e goddo ❖ kala golludo nder
majji huunde nde wanaa ngam dewal Alla
fuu, wo cirkiido wo keefeero.

Du'aade

*Daliili du'aade kojngol makko o toowii
bi'ungol:*

❖ Oon noddudo Alla wonndude e
deweteedo goddo de o walanaa dum daliili,
hasboore makko wonii to joomiiko,
heeferbe kisataa ❖

warii - arii - nder hadiisa wiide “ du'aaw kam
woni ngaandi dewal Alla”

Daliili kojngol makko o toowii bi'ungol :
joomii on wi'ii: noddeekam faa mi nootoo
on ,been mawnitoribee rewdekam bee
naatan yiite jahannama Alhaali maabbe wo
be duumotoobe nder magge.

Kulol

*Daliili kulol kojngol makko o toowii
bi'ungol:*

❖ wate kuleebe koy, kuleekam so tawii wo
on goondinbe ❖

Jikke

Daliili jikke koñngol makko o toowii bi'ungol:

❖ Kala laatiido na jikka hawrude e joomum
yo gollu golle lobbe de ta o renndina gooto
fuh e dewal joomiiko ❖

Wakkilaade

*Daliili wakkilaade koñngol mgakko o toowii
bi'ungol:*

❖ mbakkilec Alla so tawii wo on
goondinbe ❖

*Koñngol makko: kala bakkiliido Alla fuu ,
naa Alla heyudum ❖*

*(Yidude e Hulude e Lehyinkinanaade dewal
Alla)*

Koŋngol makko o toowii bi'ungol :

﴿ Be laatoke iþe Artondira dow wadde
moyyereeji iþe nodda min faade e dewal
Alla, þe laatoke iþe lehyinkinanii min ﴾

Kulol

Daliili kulol koŋngol makko o toowii bi'ungol
﴿ wate kuleeþe kulee kam ﴾

Tuubude

*Daliili tuubude koŋngol makko o toowii
bi'ungol:*

﴿ Tuubee faade e joomii on, laabaneemo
gilla jukkungu makko waranaay on tawa
duu on paabataake ﴾

Faftinaade

*Daliili faftinaade koŋngol makko o toowii
bi'ungol*

❖ aan min ndewata wo aan min
faftinortoo ❖

warii e hadiisa ((so ada faftino faftinora Alla))

Moolaade

koŋngol makko o toowii bi'ungol :

❖ yaa Mohammad - wi'u mi mooloke jeydo
yimbe kaanaŋke yimbe ❖

Dab्बude mballa

*Daliili dab्बude mballa koŋngol makko o
toowii bi'ungol:*

❖ wakkati nde dab्बunodon mballa e joomii
on ndeen o nootoke on ko yaawi sabu imo

waawi neldude on Malaykaabe ujunaaje
ujunere ☺

Laabal - kirsol

kongol makko o toowi bi'ungol :

❖ wi'u juulde am e dewal am e nguurndam
am e maayde am fuu wo alla jom tageefo
woodani o walaa kawto, duum woni ko
njamiraami miin woni arano Alsilaami en ☺
wonii e sunna Nulaado Alla.

❖ Alla hudii oon kirsirdo ko wanaa
inndem ☺

Fodoore

*Daliili fodoore kongol makko o toowi
bi'ungol:*

❖ Ibe njottina fodoore ibe kula nyalaande
nde torra mum buri hakkillo ☺

LAYLI DIDABIRDI

(wo anndu Diina alsilaamaaku wondude e
daliilijim)

duum won jaſude ngootummbaaku Alla e
dowtanaade dum ngam dewal, de laabana dum
yuwde e sirku - renndinde alla e huunde
wonnde - , yuwde e serkule na jogii -
martabaaji - darjaaji tati :

a- Alsilaamaaku

b- liimaanaaku

c- moyyuki

* kala -*martaba* - darja fuh na jogii nuylem
- doosdem-.

martaba arano :wo alsilaamaaku

nuyle alsilaamaakule wo joy:

Seedaade deweteedo fuh walaa so wanaa alla,
seedaade Mohammadu wo Nulaado makko.

Darnude juulde e ittude jakka - Asakal-e
hoorde koorkaaru e Hijjude suudu Alla
hormorteendu, wonannde baawdo.

*Daliili seedagol koyngol makko o toowii
bi'ungol:*

﴿Alla seedoke deweteedo fuh walaa so
wanaa kam, malayka en e jomen annde fuu
ceedoke ceedagol jaadilal , deweteedo fuh
walaa so wanaa alla, deweteedo fuh walaa
so wanaa kañko jaaliido ፩eeÑudo oo ﴾
Maanaa majjum woni deweteedo e goonga fuu
walaa so wanaa alla, deento walanaamo e
dewal, hono no o waldaa deento, e laamu
makko nih, ko labbinta dum woni *koyngol*
makko o toowii bi'ungol.

﴿nde Ibraahiima wiinoo Baammum e
yimhem miin mi bodiido duum ko

ndewoton, mi rewataa so wanaa oon tagudo kam sabu kaŋko handotoo kam, o wadi dum wo dum koŋngol keddotoongol caggal makko, yaama ɓe ngarta e dewal alla ↗

koŋngol makko o toowii bi'ungol :

﴿yaa mohammad - wi'u : hey onon duŋke en dewte ngaree faade e koŋgol ponndoowol hakkunde men wate en ndew ko wanaa Alla, wate ndenndinen mo fay huunde ta yoga men jogitoo yoga wo reweteebe gaay Alla , so ni ɓe caloke nih mbi'eebe : ceedee minen kaa wo min Alsilaami en ↗

Daliili Seedago1 Mohammadu wo nulaado Alla,

koŋngol makko o toowii bi'ungol:

﴿ Haqiiqa Nulaado warii e moodon ko tampinta on fuh na mettamo wo o deerfudo e moodon wo o newnanoowo on wo o kinnotoodo muumini en ↗ maanaa seedaade

Mohammadu wo Nulaado Alla, dowlanaade o
e ko o yamiri e goondinde o, ko haali e
wodditaade ko o hadi e ko o gufi e ta alla
rewree so wanaa ko o sar'ii.

Daliili juulde e jakka e firo - maanaa -
ngootummbaaku

koñngol makko bi'ungol:

❖ Be njamiraaka so wanaa be ndewa Alla be
lañbina diina wo be focciibe be nyiiba e
juulde be kokka jakka, duum woni diina
pocciika - peewka- ❖

*Daliili koorka koñngol makko o toowii
bi'ungol :*

❖ Hey onon goondinbe alla koorka
tilsinaama e moodon hono no ka tilsinraano
dow been artinoobe on yahma kulon alla ❖

*Daliili kijju koŋngol makko o toowii
bi'ungol:*

❖ hijjugol suudu Alla na woodani kala
baawdo, oon keefordindo du yo anndu alla
wo baawdo kaariya tageefo ❖

martaba - darja - didabo : wo liimaanaaku :
liimaanaaku won'daanaa caldi capande jeddi e
yowode, ko buri toowde e mum fuh wo
koŋngol deweteedo fuu walaa so wanaa Alla,
ko buri fuh leyyude e mum wo ittude tuundi
dow laawol, yaage wo salndu jeyaandu e
liimaanaaku.

Nuyle liimaanaaku wo jeegom :

- 1- diuum woni no ngoondinaa Alla
- 2- ngoondinaa malaykaabem
- 3- ngoondinaa dewte kammunkeeje
- 4- ngoondinaa Nulaabe Alla

- 5- ngoondinaa Nyalaande sakitortoonde
- 6- Ngoondinaa fodoore - hoddiro - alla moyyerem e torram fuh.

Daliili dee nuyle jeegom, wo kojngol makko o toowii bi'ungol :

❖ Moyyuki laataaki no kuccintinon geese mon faade e fudnaange naa hiirnaange, kaa moyyo wo oon goondindo Alla e nyalaande sakitotoonde de goondini malayka en e Dewte kammunkeeje e Annabaabe ❖

Daliili hoddiro Alla wo kojngol makko o toowii bi'ungool:

❖ minen, min tagirii huunde fuh dow hoddiro ❖

Martaba - daraja - Tatabo wo : moyyuki

moyyeeki wo **nuygal** gootal jogii, ngaal woni no ndewaa Alla hono ada yi'adum so tawii aan a yi'ataadum nih anndaa kaŋko kaa imo yi'e.

Daliili moyyeeki koŋngol makko o toowii bi'ungol:

﴿ Alla na won'di e been huloobé dum e
been ḡardinbe dewal mum ﴾

koŋngol makko o toowii bi'ungol:

﴿ wakkila dow oon jaaliido kinnotoodo
kaŋko woni nanoowo anndudo, oon
ji'oowoma wakkati ummotodaa e waylitagol
ma nder sujidoobé kaŋko woni nanoowo
anndudo ﴾

koyngol makko o toowii bi'ungol:

﴿ aan Nelaado alla - a laatataako e fii,a
janngataa e quraana a gollataa gollal duh,
sonaa min laatoo wo min seediib on, gilla
nde puddoton ngal ndeen ﴾

(duum woni Alla na humpitii ko neddo gollata
fuh)

Daliili to sunna njanta malayka jibriilu lolluka
yuwde e Um̄aru bun Kaddaabi, wo alla
yardomo o wi'ii:

nyannde gomma misdon njoodii nokku Nulaado
yo alla juul e makko hisinamo, faa gorko
cadstudo danewol kaddule cadstudu balewol
sukundu yellitii e amin, tabe yahdu fuh walaa
e maakko gooto e amin fuh anndaa o faa o
joodii feewtude Nulaado mo juulde e kisey
woni dow mum, o tudni koppi makko e koppi
Nulaado, o lelni newe juude makko dow buse

nelaado, de o wi'i: yaa Mohammad haalanam
ko woni Alsilaamaaku ?

Nelaado jaabii: no ceedodaa deweteedo walaa
sonaa Alla,de ceedodaa mohammad wo
Nulaado alla, rewti njuulaa kooraajakkaa
kijja to suudu jooma so a waawii.

Gorko oo jaabii: a goondii
o haawdiniimin imo yama imo goondina,
o wi'i: humpitam ko woni liimaanaaku ?

Nelaado jaabii : no ngoondinaa Alla e Malayka
en mum e Dewtem e nulaabem e nyalaande
sakitotoonde e koddoriye alla moyyem e
panjkarem fuh.

o wi'i: humpitam ko woni moyyeeeki?
moyyeeeki woni no ndewaa alla hono ada
yi'adsum nih,so tawii yi'ataamo du anndaa imo
yi'e.

o wi'i: humpitam ko woni darngal ?

Nelaado jaabii: lamndaado darngal laataaki na
buri laabndiido oo anndude ciim.

o wi'i: humpitam ko woni taagamanseeji
darndal ?

Nelaado jaabii: duum woni no kordo jibina
joomum e no mamnotooße taartiibe talkaabe
duroobe dammucce na burondira mahdiiji
toowdi.

faa booyi seeda tan tawi gorko oo dillii,
Nulaado wi'i hey Umaru odon anndi gorko oo
nah min mbii alla e Nulaadom anndi, o wi'i :
oo woni Malayka jibiliiru o warii e mon faa o
anndina on diina mon.

LAYLI TATABIRDI

Wo anndude annabijo mon “ Mohammad ” mo juulde e kisindam woni dow mum , kanjo woni Mohammad bii Abdullaahi bii abdul muddalibi bii haasim, Haasim wo e lenyol Quraysi jeya, Aarabbe njeyaakana e biibbe ismaayla bii Ibraahiima Alkaliili, woni e makko - annabi ibraahiima - woni e annabijo meeden, juulde e kisindam.

Duuþi Nulaado wo 63 wonii e amjji duubi 40 ko adii nulal, hono nder noogay e tati keddiidi dii wo o annabiyame wo o nulaado, o annabiraama e soorte janngu- Iqra - o nuliraama e soorte suddaade.

wuro makko wo makka, Alla nulii o ngam jeertinde e sirkaaku de nodda faade e ngootumbaaku alla.

Daliili kojnngol makko o toowii bi'ungol:

Φhey aan cuddiido - wudere - umma jeertin,
mawnin jooma, labbin kaddulde ma, taya
tooruucci taa neemin de dabbaa ko buri duum,
munyir saabe jooma Φ

maanaa umma jeertin: o jeertina yuwde e
sirkaaku de o nodda faade e ngootummbaaku
Alla.

mawinin jooma : duum woni mawniniraa o
ngootummbaaku.

labbin kaddulema woni: labbin golleeji ma
e sirku.

tayaadedi woni: yoppudedi, de yoppa yimbe
majji,o woni e dow dum duubi sappo imo
nodda faade e ngootummbbaku alla, caggal
duubi sappo diin o yeenyinaa kammuaji, de
juule joy dee du tilsinnaa dow makko - e dow
jama'aare makko fuh.

o juuli nder makka duubi tati caggal diuum o
yamiraa ferde faade Madiina.

ferde wo sottude yuwde leydi sirkaaku faade
leydi ngootummbaaku, ferngo wo tilay e dow
ndee tomottaare yuwde e leydi sirkaaku faade
leydi ngootummbbaku wo dium keddootoo
diim faa nyannde darngal.

Daliili kojngol makko o toowii bi'ungol:

﴿ 6e Malayka en mbari dumen de wo
toonyiibe ko'e muñben, Malayka en na
mbi'a: dume ngondunodon ?

6e mbi'a men laatokeno lo'inaabe e leydi,
Malayka en mbi'a: yalla leydi alla yaajaa de
peron e mayri nah?

6ee wo yiite jahannama woni sordude
muñben, battane mañbe mbonii so wanaa
lo'inaabe worbe e rewbe e sukaabe 6e
ngalaa dabare njiitataa laawol, 6ee yahma

Alla yaafuu dumen, sabu alla wo
ja'afotoodo

Koñngol makko o toowii bi'ungol:

 jeyaabe am goondinbe, leydi am na
yaaji ndewee kam miin

gorko bi'eteedo bagawii - wo alla hinnomo - o
wi'ii:

*"ko saabii jippagol oo aaye wo Alsilaami en
wonbe nder maaka be peraay bee Alla noddiri
innde liimaanaaku "*

Daliili ferngo na jeyaa e sunna wo *koñngol mo
juulde e kisey woni dow mum bi'ungol :*

((ferngo tayataa faa tuubugol taya ,
tuubugol le tayataa faa naange fudsira
hiirna))

nde Nelaado nyiibunoo nder Madiina, o
yamiraa ko heddi e sariyaaji alsilaamaaku,

hono jakka e koorka e kijju e noddinaango e
jihaadi e yamirde moyyere e hadude fanjkarde
e gede godde ko wanaa duum e sariyaaji
Alsilaamaaku.

o woni e dow dum duubi sappo, caggal duum
alla muuyti e makko, juulde alla e kisey mum
wonii e makko.

Diina makko wo keddotooka, walaa moyyere
nde o hollaay tomottaare makko, walaa torra
mo o jeertinaay nde.

moyyere nde o han'dii e mum nde woni
ngootummbaaku e dennaangal ko Alla yidi
yamiri yarrii, torra mo o reentininde e mum oo
wo sirkaaku e dennaangal ko alla wanyi salii,
alla nulii o faade e yimbe fuh o tilsinii yimbe e
jinnaaji fuh sowtanoo o.

Daliili koñngol makko o toowii bi'ungol:

❖ yaa Mohammad - wi'u hey onon yimbe
makka miin wo mi Nulaado Alla faade e
moodon on fuh ❖

Alla hibbinirii mohammad diinam.

Daliili koñngol makko o toowii bi'ungol:

❖ Mi hibbinanii on diina mon hannden mi
timminii neemaaji am dow mon mi yarroke
no Alsilaamaaku laatoo Diina mon ❖

Daliili Alla muuytii e Nilaado, *koñngol makko*
o toowii bi'ungol :

❖ yaa mohammad - aan wo a maayoowo
kambe du wo be maayoobe,caggal diuum on
cardan nokku joomii on nyandde darngal ❖
yimbe so rewii faa maayii nih ngarowan

ummintinee katin ngam faa gooto fuh holiltee
gollem, yobee.

Daliili koŋngol makko o toowii bi'ungol:

﴿ leydi ndii - wo e mayri min tagi on wo
nder mayri duh min njeccinta on wo e mayri
mir i jaltinoya on nyande darngal ﴾

koŋngol makko o toowii bi'ungol:

﴿ Alla fudnii on yuwde e leydi ndii
fudnugol, rewpii o yeccan on nder mayri
katin de o wara o yaltina on e mayri
yaltingol caggal ummital wo on haybeteebe
wo on barjeteebe e golleeji mon ﴾

Daliili koŋngol makko o toowii bi'ungol:

﴿ Kala ko woni ley kammuji e leydi wo
alla woodani, faa o barjoo been gollube ko

boni de o barjoo been moyyinbe
moyyuki ♪ kala pennudo ummital heefordi.

Daliili koŋngol makko o toowii bi'ungol :

❷ been heefordirbe aayake no be
ummintaake, wi'u haqiiqa mi hunoroke
joomam on umminte sanne sanne, rewpii na
on kumpite sanne duum kongollusdon duum
wo newiidum e Alla ♪

Alla nulii denneengal nulaabe - Alhaali mabbe
- wo be seynoobe wo be jeertinoobe yimbe e
ko boni.

Daliili koŋngol makko o toowii bi'ungol :

❷ Nulaabe seynoobe jeertinoobe ngam ta
hujja fuu woodan yimbe dow Alla caggal
Nulaabe ♪ Arano mabbe wo Nuuhu mo kisey
woodani cakitto mabbe wo Mohammad mo

juulde e kisey ngoni dow mum, kaŋko woni
cakitto Annabaabe ardo nulaabe.

Daliili arano maſſe wo Nuuhu, *koŋngol*
makko o toowii bi'ungol:

❖ Min mbahyinii feede e maada hono no
min mbahyiniri faade e Nuuhu e Annabbabe
caggal makko ❖ kala tomottaare Alla nulii e
mum Nulaado yuwde Nuuhu faa yottii
Mohammad, na yamirabe dewal alla, de o
hadabe rewde tobbi.

Daliili koŋngol makko o toowii bi'ungol:

❖ Min nulii e kala tomottaare Nulaado be
ndewa alla de be mboddo tooru ❖ Alla
tilsinii dow denneengal rewoobe dum,
heefirdinde tooru de goondina Alla, gorko
bi'eteedo bii Qaymi - wo Alla hinnomo - o

wi'ii maana tooru, kala ko jeyaado rewi de yoppi alla naa du rewi dum hawrondiri e alla, foti huunde ndeen wo rewa naa wo nde sowtana, tobbi na keewi kaa hooreeji majji wo joy:

- Ibiliisa kudaado
- oon dewaado tawi na yarrii
- e oon noddudo yimbe faa ndewa dum
- oon biido na anndi ko wiirnii (sabu ciuum wo Alla tan woodani)
- oon kiitoriiido ko alla jippinaay.

Daliili kojngol makko o toowii bi'ungol:

❖ Dooldere fuh walaa e Diina haqiiqa kandaamuye bangii, haqiiqa majjee du bangii, oon keefirdindo tooru de goondini alla, haqiiqa o naajngii boggol cellungol

ngol tayugol walanaa ~~dum~~ dum woni
maanaa deweteedo fuh walaa so wanaa Alla.
warii - arii - nder hadiisa : (*hoore goondinal*
wo alsilaamaaku *nuygal mum wo juulde,*
yubboodu mum wo wadde jihaadi dow
laawol alla) alla kam buri anndude.

taa njeggitee du'anaade kala naatnudo junjgom e
golle dewtere nde

lamsaama

3/12/1997

Agence des musulmans d'Afrique